

Jezovita sodomita?

LITERATURA Období temna, jehož literárním symbolem je známý Jiráskův román, se už dost dobře nedá prosvětlit, ač se o to v poslední době někteří historici a publicisté pokoušejí. Onen myšlenkový monolit vznikl z emancipačního důvodu během národního obrození, které stanovilo, že se při představě národa musíme dennodenně klamat smyšlenkami, jako když si vyprávíme pohádky na dobrou noc. Dnes ovšem pro čím dál víc lidí patří bitvy u Wogastisburgu, Lipan nebo na Bílé hoře do jedné přihrádky, protože prostě žijeme teď. Proč? Protože chceme!

Jednou z mála cest, jak částečně proměnit pohled na nějakou část historie, je zobrazit takzvané velké dějiny prostřednictvím konkrétní události nebo osobnosti. Biolog, filozof a spisovatel **Stanislav Komárek** (* 1958) je jedním z mála českých učenců, kteří ještě umějí v jednom textu bezbolestně přecházet z přírodních věd do humanitních a zpět a současně se dokážou pohybovat v transcendentnu. Nyní Komárek připojil k triu svých románů další opus: zpracoval životopis Bohuslava Balbína (1621–1688), českého literáta, historika, hagiografa, pedagoga a jezuitu, jedné z nejdůležitějších

postav českého baroka. Kniha *Jezovita Balbinus* (vyd. Academia) je založena na síti z reálií (data, místa, události, historické postavy), do níž jsou vpleteny autorovy fikce týkající se Balbínova osob-

ního života. Tou podstatnou je Balbínovo „sodomitství“, dle současné hypotézy, že důvodem zázkazu práce s mládeží nebylo jeho vlastenectví, ale sexuální orientace. Komárek čtenáře též vzdělává. Do příběhu vkládá nadčasové informace a glosy, které rozhodně nejsou překážkou čtení: „Kdyby Balbinus lépe poslouchal čtení z listů a knih v Číně působících jezuitů, zajisté by slyšel o matičce Kuan-jin, zcela připomínající mariánský kult i do různých detailů, ač se jedná o ženskou transpozici bódhisattvy Avalókitéšvary a má zcela jinou genezi – lidské srdce si ovšem něčeho podobného žádá.“

Kniha velice libá, veselá a vpravdě potřebná!

JAKUB ŠOFAR

